

Guggenheim-Helsinki

Kooste selvityksen esityksistä ja avoimista kysymyksistä

Opetus- ja kulttuuriministeriö 27.1.2012

Sisällys

- Johdanto
- 1. Yleisiä huomioita
- 2. Guggenheim-museoiden historiaa
- 3. Guggenheim-selvitys
- 4. Kulttuuripoliittinen arvio
- 5. Arvio taloudesta ja aluetaloudesta
- 6. Organisaatio, hallintomalli ja päätösvalta
- 7. Ympäristövaikutukset ja kaavoitus
- 8. Innovaatiopolitiikka
- 9. Varjolaskelmat
- 10. Valtion rooli
- 11. Johtopäätökset

Johdanto

Helsingin kaupunki tilasi 18.1.2011 Solomon R. Guggenheim -säätiöltä selvityksen mahdollisuudesta perustaa Guggenheim-museo Helsinkiin. Guggenheim-säätiön selvitys julkistettiin 10.1.2012.

Helsingin kaupunki on julkisuudessa toivonut valtion osallistumista rakennusinvestointiin 50 prosentin osuudella. Guggenheim-säätiön käyttämän konsulttiyhtiön tekemän selvityksen laskelmissa on myös oletettu, että Helsingin kaupungin taidemuseon nykyinen valtionosuus siirtyy Guggenheim Helsinkiin ja lisäksi toivotaan lisää valtionosuuteen oikeuttavia henkilötyövuosia.

Kun asiasta käydään koko ajan keskustelua mediassa, kulttuuri- ja urheiluministeri Paavo Arhinmäen pyynnöstä on tehty tämä lyhyt kooste siitä, mitä Guggenheim selvityksessä on esitetty, mitkä kohdat herättävät kysymyksiä ja mitä asioita pitäisi olla selvitettyinä paikallisesti ennen päätöksentekoa. Samalla on selvitetty hankkeen rahoitusmahdollisuuksia ja kulttuuripoliittista merkitystä.

Valtionosuuteen oikeuttavalle toiminnalle ja museotoiminnalle on säädetty tarkat toiminnan kriteerit, kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ja haavoittuvan ympäristön kohdalla on rakennussuunnittelussa tehtävä perusteelliset selvitykset ja lausuntonmenettely, tulvariskialueita säätelevät EU:n tulvadirektiivi sekä kaupungin omat ympäristö-, ilmasto- ja rantojen rakentamissuunnitelmat, julkisia hankintoja säätelevät kilpailuttamisedot jne. Tällaisessa hankkeessa tehdään normaalisti myös varjolaskelmia vaihtoehtoisista menettelyistä ja ennen päätöksentekoa tarvittaneen myös muita paikallisia selvityksiä.

1. Yleisiä huomioita

1.1. Hankkeen aikataulu

- 18.1.2011 Helsinki tilasi Solomon R. Guggenheim -säätiöltä selvityksen mahdollisuudesta perustaa Guggenheim-museo Helsinkiin.
- 10.1.2012 Guggenheim-selvitys julkistettiin.
- 2012 arkkitehtikilpailu vireille.
- 2013 arkkitehtikilpailun ratkaisu, hankepäätös ja kaavamuutokset.
- 2015 rakentaminen alkaa
- 2017 museo aloittaa toimintansa.

2. Guggenheim-museoiden historiaa

2.1. Guggenheim museoverkostosta

- Guggenheim on amerikkalaisen Solomon R. Guggenheim -säätiön kehittämä säätiön omistamista, lähinnä 1930-luvun eurooppalaista taidetta sisältävistä taidekokoelmista tehtyjen, useissa eri Guggenheim-museoissa kierrätettävien näyttelyiden muodostama brändi.
- Guggenheim-museot toimivat franchising-periaatteella ja taiteellista sisältöä koskeva päätösvalta on säätiöllä.
- Kulttuuripoliittisessa mielessä Guggenheimin on 1990-luvulla noussut wau-arkkitehtuurin ja kierrätysnäyttelyiden konsepti. Säätiön liiketoiminta-ajatus nojaa tällä hetkellä saman konseptin laajentamiseen yhä uusille alueille.
- Guggenheim säätiön vuosikertomuksen mukaan kaikkien museoiden yhteinen kävijämäärä vuonna 2010 oli 2,4 miljoonaa.

- Brändin todellista arvoa on vaikea arvioida, kun selvityksessä vertailu on tehty vain Guggenheim Bilbaoon.

2.2. Toteutuneet hankkeet

Guggenheim Venetsia 1949

- Peggy Guggenheim osti Canale Granden varrella olevan 1750-luvulla kesken jääneen palatsin, josta ei koskaan rakennettu muuta kun pohjakerros, Venetsian kodikseen 1948 ja esitteli kokoelmaansa jo elinaikanaan.
- Peggy Guggenheimin säätiö lahjoitti kohteen kokoelmineen Solomon R. Guggenheimin säätiölle
- Hallinnollisesti ja taloudellisesti tämä on osa Solomon R. Guggenheimin säätiötä.
- n. 200 000 kävijää vuodessa?

Guggenheim New York 1959

- Solomon R. Guggenheim –säätiön kotipaikka, jossa säätiön taidekokoelma ja sen hallinnointi sijaitsevat.
- Ennen oman rakennuksen valmistumista Guggenheim-säätiö avasi 1939 ”Ei-esittävän maalaustaiteen museon”, The Museum of Non-Objective Painting vuokratiloissa New Yorkissa, Manhattanin keskustassa.
- Frank Lloyd Wrightin suunnittelema museorakennus
- Huippuvuonna 2009 n. 1,3 milj. kävijää.

Guggenheim Bilbao 1997

- Kerää omaa kokoelmaa alueensa taiteesta ja tämä on keskeistä myös näyttelytoiminnassa.
- Museorakennus edustaa Frank Gehryn suunnittelemaa wau-arkkitehtuuria.
- Keskimäärin n. 900 000 kävijää vuodessa?
- Tähän asti ainoa kohde, johon on saatu myös julkista ja EU-rahoitusta.

Guggenheim Berliini 1997

- Kumppanina on Deutsche Bank.
- Museolla ei ole omaa kokoelmaa, vaan tilausteoksia taiteilijoilta, ne kiertävät näyttelyissä ja osa ostetaan Guggenheimin kokoelmaan.
- Ei tehty uutta rakennusta, sijainti Deutsche Bankin pääkonttorin nurkassa Unter der Lindenillä.
- Kävijöitä vuodessa n. 100 000 – 150 000?

Abu Dhabi 2017?

- Kerää omaa kokoelmaa alueensa taiteesta ja tämä on keskeistä myös näyttelytoiminnassa
- Museorakennus edustaa Frank Gehryn suunnittelemaa wau-arkkitehtuuria.
- Vuonna 2006 Guggenheim-säätiön arvio rakennuskustannuksista oli 200 miljoonaa dollaria, vuoteen 2009 mennessä summa oli noussut 750 miljoonaan dollariin.
- Vuonna 2009 Human Rights Watch raportoi maahanmuuttajatyövoiman huonoista työoloista Guggenheim Abu Dhabin rakennustöissä. Kansainvälisten taiteilijoiden ja kuraattorien ryhmä on ilmoittanut boikotoivansa Abu Dhabin näyttelyjä tulevaisuudessa tästä syystä.
- Valmistumisaika ilmeisesti siirtyy, museon piti valmistua alkuperäisen suunnitelman mukaan 2013, nyt arvio on 2017.

2.3. Toteutumattomat hankkeet

Guggenheim-säätiö on 2000-luvulla tehnyt selvityksiä museokonseptista kymmenkunnan eri kaupungin kanssa. Näitä ei ole toteutettu. Guggenheim-säätiö on ilmoittanut, etteivät kyseiset kohteet ole olleet museohankkeita, vaan konsultointia.

- 2010 Peking Kiina.

- 2009 Urdaibai, Espanja: ehdotus Bilbaon museon laajennusosasta luonnonsuojelualueelle noin 40 kilometrin etäisyydellä Bilbaosta. Selvitys esiteltiin vuoden 2009 lopulla.
- 2008 Guggenheim Hermitage Vilna, Liettua, selvitys yhdessä Eremitaasin kanssa: ei toteutunut, suunnittelija Zaha Hadid.
- 2006 Guggenheim Bukarest, Romania, neuvottelukontakti.
- 2005 Guggenheim Taichung, Taiwan: ei toteutunut, suunnittelija Zaha Hadid.
- 2005 Guggenheim Hong Kong, Kiina: selvitys yhdessä New Yorkin MoMAN kanssa, ei toteutusta.
- 2004 Guggenheim Guadalajara, Meksik, suunnittelija Enrique Norten.
- 2003 Guggenheim Rio de Janeiro, Brasilia, suunnittelija Jean Nouvel.
- 2002 Guggenheim Tokio, Japani, suunnittelija Zaha Hadid.
- 2001 – 2008 Guggenheim Hermitage Las Vegas, Yhdysvallat: yhteishanke Eremitaasin kanssa, ei jatkunut, arkkitehti Rem Koolhaas.
- 2000 Guggenheim Museum in Lower Manhattan, New York, Yhdysvallat: Frank Gehryn luonnokset, ei toteutunut.

2.3. Guggenheim Bilbao

Voimakkaimmin painotettu perustelu Guggenheim Helsingille on ns. "Bilbao-efekti". Baskimaan pääkaupungille Guggenheim-tavaramerkki ja huippuarkkitehtuuri toivat mainetta ja turistien rahaa. Bilbao ei kuitenkaan ole vertailukelpoinen Helsingin kanssa seuraavista syistä:

- Bilbao on keskisuuri maakuntakeskus kaukana isoista keskuksista.
- Bilbaossa taustalla oli EU:n ja Espanjan määrätietoinen kehitysapu vanhan teräs- ja laivanrakennusteollisuuden katoamisesta ja rajusta poliittisesta separatismista kärsineelle Baskimaalle. Työttömyysprosentti oli 25 – 30 tienoilla.
- Bilbao Metrópoli-30 –työryhmä perustettiin 1991. Siihen kuuluu pitkä lista järjestöjä ja toimijoita, kuten lähialueen kuntia, yksityisiä yrityksiä, kauppakamari, ammattijärjestöjä, eri maiden konsulaatteja, lentoyhtiö, Punainen Risti, hiippakunta, alueen sanomalehtiä ja säätiöitä.
- Baskimaan aluehallinnon edellyttämä Bilbaon metropolialueen elvytysstrategia julkistettiin 1992 ja siinä vaiheessa myös Guggenheim-säätiö tuli mukaan kuvaan
- Bilbaossa Guggenheim-museolle ei annettu kaupungin parasta paikkaa. Se rakennettiin autoituneelle ja saastuneelle joutomaalle.
- Paitsi vuonna 1997 avattua tähtiarkkitehti Frank Gehryn suunnittelemaa Guggenheimia, kaupunkiin rakennettiin myös metro, jonka asemia suunnitteli vielä suurempi tähti, brittiarkkitehti Sir Norman Foster.
- Bilbaossa koko museon ympäristö sopeutettiin museon vaatimuksiin. Museon viereen nousi samaan aikaan vuoden 1999 alussa avattu mittava kongressi- ja konserttitalo, joka vuonna 2003 valittiin maailman parhaaksi kongressikeskukseksi
- Uuden lentokentän suunnitteli espanjalais-sveitsiläis-ranskalaistunut tähti Santiago Calatrava, jonka käsialaa on myös Guggenheimin vieressä oleva veistoksellinen jalankulkusilta joen yli.
- Viemärointi- ja vedenpuhdistusjärjestelmä uusittiin ja rakennettiin asuntoja, toimistotiloja ja teollisuus- ja teknologiapuistoja sekä uusi satama.
- Bilbaon seudun alue-bkt ei ole kasvanut tällä vuosituhanella yhtään Espanjan keskitasoa paremmin.
- Turismin suhteellinen talousrooli on Espanjassa noin nelinkertainen Suomeen verrattuna.
- Guggenheim Bilbao on Guggenheim-museoista ainoa, joka on saanut julkista ja EU-rahoitusta. Hankkeessa oli useita rahoituslähteitä.
- **(Huom. tarkennettu 30.1.2012)** Bilbaon museon talouslaskelmia tarkkaan tutkineen Beatriz Plazan mukaan Guggenheim-säätiön osuus Bilbaon rahoituksesta oli 24,7 miljoonaa dollaria ja sen lisäksi taidekokoelman hankintaan sijoitettiin 44,5 miljoonaa dollaria. (Lähde: Taipale, Kaarin 2010, Guggenheimin varjossa; Jos Guggenheim on vastaus, mikä on kysymys?, Plaza, Beatriz "The Bilbao Effect (Guggenheim Museum Bilbao)" (31.7.2007) <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/12681/>)

3. Guggenheim-selvitys

3.1. Mitä esitetään?

- Perustetaan Guggenheim Helsinki -museo, jonka fokus on arkkitehtuurissa ja muotoilussa.
- Guggenheim Helsinki (12 000 kerrosneliometriä, jossa 4000 kerrosneliömetriä näyttelytilaa) rakennetaan Katajanokalle nykyisen Kanavaterminaalin paikalle. Se koostuu päärakennuksesta ja sivurakennuksesta.
- Kaupunki luovuttaa tilat Guggenheim Helsingin käyttöön pitkäaikaisella sopimuksella.
- Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmat sijoitetaan osaksi jotain kaupungin virastoa.
- Helsingin kaupungin taidemuseon näyttelytoiminta fuusioidaan osaksi Guggenheim-Helsinki -toimintaa. Samalla päätösvalta Helsingin kaupungin taidemuseon näyttelytoiminnasta siirtyy valtuustolta Guggenheim-säätiölle ja ei-julkiseksi.
- Museossa on vuosittain 2-3 päänäyttelyä, joista kaksi on kansainvälisiä kiertonäyttelyitä ja yksi näyttely kuratoidaan Suomessa. Lisäksi järjestetään pienempiä näyttelyitä.
- Kun yksi näyttely kuratoitaisiin Suomessa suomalaisen säätiön rahoituksella, sopimukseen sisältyisi siis museon avauduttua 15 vuoden ajan 1-2 Guggenheim-säätiön päättämää vuosittaista kierrätysnäyttelyä, joiden kustannukset ja johtamispalvelut maksettaisiin lisenssimaksun lisäksi erikseen Guggenheimille.
- Rakennuksesta järjestetään avoin kansainvälinen arkkitehtikilpailu ja/tai kutsukilpailu.
- Guggenheim organisoii arkkitehtikilpailun, jonka Helsinki maksaa. Onko Guggenheimilla siis käytännössä myös päätösvalta sekä juryn että kilpailun voittajan suhteen?
- Guggenheim vastaa ja päättää museonjohtajan valinnasta, museon johtamisesta, museon toimintapolitiikasta ja toimintatavoista, sekä näyttely-, taide- ja ohjelmatarjonnan valvonnasta.
- Helsingin kaupunki vastaa yksinään rahoituksesta ja tappioista.
- Helsinki luovuttaa Katajanokan tontin Guggenheim Helsingin käyttöön veloituksetta.
- Guggenheimin ja Helsingin public-private -partnership on rakennettu niin, että Helsinki vastaa yksin riskiestä ja tappioista ja Guggenheim saa hyödyt. Lisenssimaksut pitäisi sitoa myös johonkin riskiin, pääsylipputuloihin tai Helsingin muiden museoiden teoslainojen ja näyttelyiden maksutuloihin.
- Selvityksessä ei kerrota, mitä tapahtuisi 20 vuoden lisenssioikeuden jälkeen eli vuonna 2032 (sen jälkeen, kun 2017 avattu museo on toiminut 15 vuotta).
- Mediassa olleiden tietojen mukaan erittäin monesta selvitykseen sisältyvästä yksityiskohdasta neuvotellaan edelleen.
- Aiesopimukseen sisällytetään miljoonien eurojen sopimussakko, mikäli hanke ei toteudu.
- Kaupunki käynnistää neuvottelut valtion osallistumisesta investoinnin rahoittamiseen.

3.2. Liiketaloudellinen perustelu

- Selvityksen mukaan Guggenheim Helsingin myötä turismi kasvaisi niin, että museo olisi kaupungille kokonaistaloudellisesti voitollinen. Näiltä osin selvitys nojaa Bilbaon esimerkin siirtämiseen ja toistumiseen. Selvityksen arvion mukaan keskimääräinen kävijämäärä olisi jatkuvasti 530 000 kävijää vuodessa. Pääsylipun hinta olisi 12 € kun se Kiasmassa on 10 € ja Suomen museoissa on keskimäärin 2,5 €. Pääsymaksutuloiksi arvioidaan 4,5 miljoonaa euroa vuodessa.
- Käyttötaloustuloiksi on laskettu myös valtionosuudet, joista ei ole neuvoteltu ja joiden ehtojen täytyminen ei ole varmaa.
- Yritysyhteistyöstä saatavaksi tuloksi on laskettu vain miljoona euroa.
- Säätiön yleishyödyllisyys on otettu itsestään selvänä mukaan laskelmiin, vaikka Guggenheim-säätiön avoimen liiketoimintaidean ja lisenssimaksun valossa se saattaa olla epätodennäköinen.
- Turismin kasvua perustellaan selvityksen eri kohdissa erityisen voimakkaasti sillä, että kyseessä on "gateway Venäjälle". Selvityksessä lasketaan ennen kaikkea venäläisten turistien ja uusrikkaiden

vara. Guggenheim tarvitsee jonkun tavan päästä Pietariin. Helsingin taidemuseoilla nähdään selvityksessä olevan tähän tarvittavat väylät ja toimintatavat.

- Guggenheim Helsingin tilaohjelma noudattaa muiden Guggenheim-museoiden valmista mallia, jossa yksi kolmannes neliöistä on varattu näyttelytoiminnalle ja kaksi kolmannesta muuhun käyttöön. Tätä on perusteltu säätiön taholta sillä, että samoja näyttelyitä on sitten helppo kierrättää eri museoissa. Ylimalkaisessa tilohjelmassa viitataan auditorio- ja opetuskäyttöön, mutta on epäselvää, voisiko tilaa käyttää myös liiketaloudellisiin tarkoituksiin.

3.3. Kulttuuripoliittinen perustelu

Selvityksen keskeisiä kulttuuripoliittisia perusteluja on kaksi:

1. **Helsingistä voidaan tällä tavalla tehdä kulttuurikaupunki ja**
 2. **suomalainen taide ja suomalaiset taiteilijat voivat kansainvälistyä.**
- Selvityksen mukaan helsinkiläisessä museotarjonnassa aukko: Helsinki on keskittynyt suomalaiseen taiteeseen, täällä on vähän huomattavia modernin tai nykytaiteen kokoelmia ja toisaalta arkkitehtuuria ja designia ei hyödynnetä täällä riittävästi. Museot toimivat hajanaisesti ja epäsopivissa tiloissa, useissa toimipisteissä.

4. Kulttuuripoliittinen arvio

4.1. Hankkeen kulttuuripoliittiset perustelut

- Selvityksen alussa on katsaus Suomen historiaan ja taidehistoriaan. Näissä annetaan vinoutunut kuva Suomen tähänastisesta kansainvälisestä eristyneisyydestä idän ja lännen välissä. Suomi esitetään jopa välillä miehitettynä maana ja ohitetaan kokonaan esimerkiksi autonomian ajan vilkas kansainvälisyys. Taidehistoriamme ja taiteilijoidemme sekä menneisyyden että nykyisyyden vahvat kansainväliset kontaktit on unohdettu. Mielenkiintoinen ja kysymyksiä herättävä on myös esiin poimittujen nykyaikalaisten taiteilijoiden kaanon.
- Suomi tunnetaan kansainvälisesti visuaalisten taiteiden alueella erityisesti arkkitehtuurista ja designista. Guggenheimin osaaminen on keskittynyt kuvataiteeseen. Arkkitehtuuri ja design ovat vahva brändimme maailmalla. Jäisikö Guggenheimin päätösvaltaan, ovatko näyttelyt ulkomaisen arkkitehtuurin ja designin esittelyä vai suomalaisen designin esittelyä Guggenheim-verkostossa?
- Selvityksen mukaan ollaan luomassa kokonaan uusi museokonsepti, jossa on verkottumista, museopedagogiikkaa, visuaalista lukutaitoa ja yhteistyötä koulujen kanssa. Suomen museoissa on tehty näitä jo vuosikymmenten ajan osana normaalia museotyötä - esimerkiksi museopedagogiikkaa on ollut jo 60-luvulta alkaen.
- Tontti sijaitsee arvokkaalla paikalla, joten rakentaminen edellyttää myös rakennetun ympäristön arvojen tarkastelua ja arkkitehtuurin sovittamista näihin reunaehtoihin.

4.2. Mistä maksetaan? - Guggenheim-brändi

- Guggenheim-brändi vahvistui ja laajeni nykymuotoonsa varsinaisesti 1990-luvulla. Brändiin kuuluu muotokieleltään wau-arkkitehtuuria edustava rakennus ja Guggenheim-säätiön kokoelmista tehdyt kiertonäyttelyt. Brändi ei ole enää uusi. Tällä hetkellä Guggenheim-säätiöllä keskittyy levittämään brändiä samanlaisena liiketoimintana eri puolille. Mitä useampi museo on mukana Guggenheim-säätiön varsin tiukoilla ehdoilla, sitä vähemmän niissä on tilaa paikallisille piirteille.

4.2. Avoin arkkitehtikilpailu ja päätösvalta

- Guggenheim-säätiö päättää arkkitehtikilpailun konsultoinnista. Sisältyvätkö tähän myös juryn kokoonpano ja päätösvalta? Voi käydä niin, että kilpailun jälkeen toteutetaan kutsutun arkkitehdin suunnitelma. Selvityksessä on määritelty ainoastaan suomalaisten luonnonmateriaalien esiin nostaminen.
- Mikäli arkkitehtikilpailu ei ole aidosti avoin, se ei tarjoa mahdollisuuksia suomalaisille nuorille huippuarkkitehdeillemme. Esimerkiksi Tallinnaan kelpasi suomalainen arkkitehti Pekka Vapaavuori ja tuloksena on huikean upea modernin taiteen museo KUMU.

4.3. Helsingin taidemuseon sulauttaminen säätiöön

- Kaarin Taipaleen toimittamassa kirjassa Guggenheimin varjossa (2012) on spekuloitu investointirahan mahdollisia lähteitä ja tässä yhteydessä on mainittu myös Tennispalatsi ja Lasipalatsi. Lasipalatsi on on kaupunkikuvan ja ja rakennustaiteen historian kannalta arvokas, samoin suosittu kulttuurikohde Tennispalatsi ja tässä yhteydessä myös mainittu Meilahdessa sijaitseva Helsingin kaupungin taidemuseo, johon on sijoitettu lahjoitusehdoin Bäcksbäckan kokoelma.

4.4. Suomalaisen taiteen asema hankkeessa

- Julkistamistilaisuudessa saatujen tietojen mukaan Guggenheim-säätiö pidättää itsellään päätösvallan museonjohtajan valinnasta, museon johtamisesta, museon toimintapolitiikasta ja toimintatavoista sekä taide- ja ohjelmatarjonnan valvonnasta. Onko suomalaisella osapuolella mahdollisuus vaikuttaa museon taiteellisen toiminnan ja näyttelyjen sisältöön?
- Argumentti suomalaisten taiteilijoiden esiin pääsystä kansainväliseen taidemaailmaan Guggenheim Helsingin kautta on teoreettinen. Guggenheim-verkoston taidenäyttelyissä ei ole esitelty laajasti baskitaiteilijoita.

5. Arvio taloudesta ja aluetaloudesta

- Taidemuseon investointikustannukset koostuvat rakennus- ja tonttikustannuksista, käyttökulut tilojen ylläpidosta, henkilökunnan palkoista, taidehankinnoista, näyttely- ja teoslainamaksuista, brändimaksusta sekä muista pienemmistä kulueroista.
- Kustannukset on laskettu siten, että niistä vähennetään arvioidut tulot ja myös nykyisin Helsingin kaupungin taidemuseon saama tuki. Talouslaskelmat on esitetty nettolaskelmina kolmena vaihtoehtona sen mukaan, millaiseksi kävijämäärä oletetaan. Keskimääräisenä oletusarvona on 530 000 kävijän pysyvä taso ja museokaupan tuotto. Tukholman Moderna Museetin pääsymaksutulot ovat samalla kävijämäärällä vuositasolla noin puolet tästä arviosta.
- Guggenheim Helsinki -säätiön yleishyödyllisyys on laskelmissa oletettu itsestään selvänä, samoin valtionosuuksien siirtäminen Helsingin kaupungin taidemuseosta säätiölle.
- Toiminnan oletettu verovapaus ei ole suinkaan taattu, pikemminkin Guggenheim-säätiön toiminnan liiketaloudellisen luonteen ja lisenssimaksujen muodossa erittäin epätodennäköinen.

- Kiinteistö kustannuksia ei sisälly toimintamenolaskelmiin. Kiinteistöveron osuus 1,2 miljoonaa € on mainittu, mutta se on jätetty pois laskuista.
- Valtion 0,7 miljoonan tuki ei tulisi Guggenheim Helsinki -säätiölle, vaan Helsingin kaupungin taidemuseolle. Tontti pysyisi kaupungin omistuksessa ja se vuokrattaisiin säätiölle. Selvityksestä ei käy ilmi, olisiko vuokra alueen käyvän arvon mukainen. Parkkipaikkoja eikä paikoitussuunnitelmaa ole selvityksessä mukana.
- Liikennejärjestelyjen ja huoltoväylien suunnittelusta ei ole mitään mainintaa. Ne ovat kyseisen tontin kohdalla hyvin ongelmalliset. Rakentamiskustannuksissa ei ole mukana tontin pohjustustöitä eikä tulvariskien vaikutusta rakentamiskustannuksiin ole otettu huomioon. Rakennuskustannusten lainanhoitokuluja ei ole selvityksessä esitetty eikä otettu huomioon.
- Selvityksen mukaan Helsingin kaupunki kantaisi yksinään kaiken taloudellisen riskin ja Guggenheim-säätiöllä olisi päätösvalta arkkitehtuurikilpailusta, museonjohtajan valinnasta ja taiteellisen toiminnan sisällöstä. Normaalisti public-private -partnershipin tarkoituksena on luoda win-win -tilanne, mutta tässä tapauksessa Helsingin kaupungista tulisi Guggenheimin toiminnan rahoittaja.
- Guggenheim-säätiön vuositasolla 2 miljoonaksi euroksi arvioituja johtamis- ja konsulttipalveluja ei ole määritetty. Maksettaisiinko säätiölle joka kerta erikseen kaikista palveluista? Palveluiden hinnoittelua ei ole sidottu mihinkään vertailukohtaan eikä sen tarkistamistavasta ole mainintaa. Tapahtuisiko palvelujen hinnoittelu Guggenheim-säätiön yksipuolisella ilmoituksella? Olisiko tämä mahdollista kilpailuttaa?
- Näyttelyitä olisi 2-3 vuodessa, joista yksi olisi kuratoitu täällä, Helsingin maksamana ja se kiertäisi muissa Guggenheim-museoissa (korvauksetta, millä ehdoilla?).
- Kiasmasta maksetaan nykyään tontti- ja tilavuokraa runsaat 3 miljoonaa euroa vuodessa. Kokonaisuudessaan Kiasman käyttökulut ovat hieman vajaat 10 miljoonaa euroa vuodessa. Luvussa ei ole otettu huomioon tulevia eläkevastuita. Toinen vaihtoehto olisi varovainen arvio 30 000 €/päivä käyvinä käyttö- ja hoitokuluina isosta erikoisrakennuksesta, jolloin vuosikuluissa päädytään runsaan 10 miljoonan euron tasolle. Kymmenessä vuodessa kyse olisi vähintään 100 miljoonasta ilman inflaatiokerrointa.
- Selvityksestä puuttuvat katsaukset siihen, miten kaupungin hankinta- ja kilpailuttamissäännöt sekä EU:n kilpailulainsäädäntö vaikuttaisivat sopimuksen sisältöön. Voidaanko näiden säädösten mukaan edettäessä sitoutua 20 vuodeksi yhteen palvelun toimittajaan ja yksipuolisesti asetettuihin hintoihin ilmeisesti ilman mainittavaa mahdollisuutta kustannusten tarkistamiseen? Guggenheim-säätiön palvelujen hinnoittelusta, reklamoinnista, ristiriitatilanteiden ratkaisumekanismeista tai sovellettavasta lainsäädännöstä ei selvityksessä ole mitään mainintaa. Näiden seikkojen pitäisi olla selvillä ennen hankkeeseen sitoutumista.

5.1. Julkiset hankinnat

- Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan sellaisia tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja, joita valtio, kunnat ja kuntayhtymät, valtion liikelaitokset sekä muut hankintalainsäädännössä määritellyt hankintayksiköt tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta. Julkiset hankinnat on tehtävä noudattaen kansallisia hankintalakeja ja EU-hankintadirektiivejä. Hankinnoissa tulee noudattaa sääntöjä, jotka liittyvät mm. kilpailutuksen eri vaiheisiin, tarjouspyyntöasiakirjojen laatimiseen, hankinnasta ilmoittamiseen ja hankintasopimuksen allekirjoittamiseen. Pääasiallisena tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä ja myös parantaa eurooppalaisten yritysten – siis myös suomalaisten yritysten - kilpailukykyä.

- Suomalaisen hankintayksiköiden on noudatettava hankinnoissaan kansallisen lainsäädännön ja EU:n direktiivien lisäksi Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevaa ns. GPA- sopimusta. Lisäksi hankintoja säätelevät EU oikeuden kynnysarvot ja kansalliset kynnysarvot. EU-kynnysarvot perustuvat Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevassa sopimuksessa sovittuihin kynnysarvoihin.

5.2. Lisenssimaksu

- Guggenheim-säätiölle maksettaisiin 30 miljoonan dollarin, noin 23 miljoonan euron lisenssimaksu 20 vuoden ajan. Vuositasolla tästä koituisi yli miljoonan euroa. Lisenssimaksu olisi siis vain Guggenheim-brändin käytöstä; siihen ei sisältyisi näyttelyiden hintoja eikä mitään palveluita, vaan niistä laskutettaisiin erikseen. Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen on ilmoittanut, että lisenssimaksu saataisiin yksityisiltä tahoilta, joita ei ole vielä tiedossa ja että alkuvuosina kaupunki kuitenkin maksaisi sen. Tämä maksu alkaisi välittömästi sopimuksen teon jälkeen, vaikka Guggenheim Helsingin toiminta alkaa vasta 2017. Olisiko sen valmistuessa lisenssi olisi voimassa enää 15 vuotta?

5.3. Rakentamiskustannukset

- Tontti pysyisi kaupungin omistuksessa ja luovutettaisiin säätiölle. Tontin sijaitsee kulttuurihistoriallisesti, liikenteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaalla paikalla. Jos rakennusmaa jäisi kaupungin omistukseen, se perisi tonttikulut. Ehdotuksessa tonttikustannuksen käsittely jää avoimeksi. Pitäisikö se laskea kokonaiskuluihin laskennallisena tontinvuokran saamatta jäämisenä aivan kuten muissakin hankkeissa? Lehtitietojen mukaan, kun samalle tontille suunniteltiin designhotellia, tontin arvo arvioitiin 10-12 miljoonaksi euroksi. Guggenheim Helsingille suunnitellulla tehokkuudella tontin arvo olisi tänä päivänä 12 miljoonaa euroa. Kun vastaavissa tapauksissa tontin vuosittaiseksi vuokraksi lasketaan viisi prosenttia, olisi vuokra 500 000 - 600 000 €/vuodessa. Ei-kaupallisen kohteen ollessa kyseessä tämä vuokra voidaan puolittaa, jolloin vuokra olisi siis ainakin 250 000 €/vuodessa.
- Rakennuksen alustava arvonlisäveroton kokonaiskustannusarvio 130 – 140 milj. euroa. Varsinaiset rakentamiskustannukset olisivat noin 100 milj. euroa. Suunnittelu- ja arkkitehtuurikustannukset 30 – 40 milj. euroa. Rakentamisen neliöhinnaksi tulisi 11 250 € Tästä puuttuvat laskelmat tontin pohjustus- ja perustamiskustannuksista sekä tulvariskialueen ja kulttuurihistoriallisesti herkän alueen erityisrajoitusten vaikutuksesta kustannusarvioon. Samoin puuttuvat kustannukset, jotka aiheutuvat liikenne- ja paikoitusjärjestelyistä, sekä huoltotiloista ja -reiteistä. Nämä kustannukset tulvavaara-alueelle rakennettaessa voivat ainakin tuplata kustannusarvion. Myöskään teknologian, varustamisen ja kalustamisen kustannuksia ei ole otettu huomioon. Kun nämä menoerät otetaan huomioon, lopullinen rakennuskustannus voi nousta yli kaksinkertaiseksi.
- Toteutusmalli: Kaupungin perustaman kiinteistöyhtiön ottama laina, jonka kaupunki takaa. Investoinnin vuotuiset rahoituskulut noin 8 milj. euroa. Valtion osallistumisesta investointiin ei ole varmuutta. Stadionin kustannuksien jako kaupungin ja valtion kesken ei ole relevantti vertailukohta, koska stadion ei ole uudiskohde, vaan kuuluu kulttuurihistoriallisesti merkittävään kansalliseen kulttuuriomaisuuteemme ja sen kohdalla kyse on olemassa olevasta suojelukohteesta.
- Helsingin kaupungin suunnittelu- ja perustamisvaiheen kustannukset (mukaan lukien arkkitehtikilpailun kustannukset) vuosina 2011-2017 ovat yhteensä 11,7 miljoonaa €
 - Selvitysvaihe; konsepti- ja kehitysselvitys 1,2 miljoonaa €
 - Kehitysvaihe 2012-2015 5,3 miljoonaa € tästä arkkitehtikilpailun osuus on 1,2 miljoonaa € jotka sisällytetään museorakennusinvestointiin.
 - Operatiivinen perustamisvaihe 4,1 miljoonaa €
 - Säätiön perustaminen (säädepääoma) 0,5 miljoonaa €

- Kiinteistöyhtiön perustamiskulut 0,1 miljoonaa €
- Rakennusinvestointiin sisältyvän arvonlisäveron (28-30 milj.) vähennysmahdollisuus voi vaikuttaa toteutusmalliin. Yleishyödyllisyys ja arvonlisäverottomuus ovat täysin hypoteettisia otaksunia. Rinnalle olisi tarvittu vertailuluvut kustannuksista, mikäli nämä eivät toteudu.

5.4. Käyttökustannukset

Säätiön ehdotuksessa vuotuiset käyttökulut olisivat 14,5 miljoonaa, josta tulisi kymmenessä vuodessa saman verran kuin ehdotuksen rakennuskustannukset, vaikka siitä vielä puuttuu eräitä kulueriä. Tulevia eläkevastuita tai indeksitarkistuksia ei ole otettu huomioon. Selvityksessä esitetty kustannusarvio on seuraava:

- Käyttötalouden arvio perustuu keskitason kävijäarvioon eli 530 000 vierailijaan vuodessa. Guggenheim Helsingin henkilöstömäärä tulee olemaan 100 - 120 työntekijää.
- Guggenheim Helsinki käyttökustannukset ovat 14,5 milj. euroa vuodessa.
 - Näyttelytoiminta 5,0 milj. euroa
 - Henkilöstö 4,8 milj. euroa
 - Operointi, markkinointi, yms. 2,7 milj. euroa
 - Johtamis- ja ohjelmointipalvelut Guggenheim-säätiöltä 2,0 milj. euroa
- Guggenheim Helsingin tulot ovat 7,7 milj. euroa vuodessa.
 - Pääsylipputulot (530 000 kävijää, 20 % ilmaiskävijöitä) 4,5 milj. euroa.
 - Museokauppa, tapahtumat ja vastaava toiminta 1,5 milj. euroa
 - Yritysyhteistyö 1,0 milj. euroa.
 - Valtionosuus 0,7 milj. euroa

Sponsoreiden osuudeksi on arvioitu vain yksi miljoona euroa vuodessa (ja lisenssimaksu).

- Kustannus- ja tulolaskelman perusteella toiminta-avustustarve kaupungilta 6,8 milj. euroa.
- Kaupungin taidemuseon nettomenot nykyisin 4,3 milj. euroa
 - Bruttomenot 6,1 milj. (sisältää sisäisen tilavuokran 0,9 milj. ja valtionosuutta 0,9 milj.)
- Kaupungin taidemuseotoiminnan nettomenot Guggenheim Helsingin käynnistyttyä 8,0 milj. euroa.
 - Toiminta-avustus Guggenheim Helsinki -museolle 6,8 milj. euroa
 - Taidemuseon jäljelle jäävä kokoelma- ja näyttelytoiminta 1,2 milj. euroa
- Kaupungin taidemuseotoiminnan nettomenojen kasvu Guggenheim Helsingin toiminnan käynnistyttyä 3,7 milj. euroa.

Kaupungin taidemuseossa 67 vakituista vakanssia, Guggenheim Helsingin vakituisen henkilöstön määräksi on arvioitu 100 -120 henkilöä. Henkilötyövuosien valtionosuus arvioidaan kokonaan uudelleen sen pohjalta, täyttääkö toiminta valtionosuuden ehdot ja museotoiminnan kriteerit.

- Pääsymaksutulot on arvioitu kaksinkertaisiksi esimerkiksi Tukholman Moderna Museetin tuloihin samalla kävijämäärällä.

- Myynti- ja kahvilatulot on arvioitu esimerkiksi Moderna Museetia ja Louisianaa huomattavasti alhaisemmiksi. Kuinka paljon taidetuotteiden, julisteiden ja kirjojen ym. myynnistä on tuloutettava Guggenheim-säätiölle?

5.5. Arvio vaikutuksesta verokertymään

- Guggenheim Helsingin toteutuessa verotulojen lisäykset arviolta yhteensä 4,5 milj. euroa / vuosi
 - Helsingin kaupunki 0,75 milj. euroa
 - Uudenmaan muut kunnat 0,85 milj. euroa
 - muut Suomen kunnat 0,2 milj. euroa
 - valtio 2,7 milj. euroa

5.6. Henkilötyövuosien valtionosuudet

- Helsingin kaupungin taidemuseossa on nykyisin 67 vakinaista työntekijää ja 79 henkilötyövuotta, joista valtionosuuteen oikeuttavia on 27, mikä tuo noin 850 000 €n valtionosuuden. Tämä on laskelmissa mukana ja sen oletetaan siirtyvän Guggenheim-säätiölle.
- Helsingin kaupungin taidemuseon henkilötyövuodet on suunniteltu siirrettäviksi Guggenheim Helsinkiin. Laajentuvaan toimintaan vedoten esitetään lisäystä valtionosuuden piiriin hyväksytyihin henkilötyövuosiin. Tämä on mahdollista vain, mikäli valtionosuuksiin oikeuttavan toiminnan ja museotoiminnan kriteerit täyttyvät. On siis mahdollista, että valtio arvioi ainoastaan johonkin kaupungin virastoon sijoitettavan näyttelytoiminnan, tai esittelytilojen puuttuessa ei senkään, valtionosuuskelpoiseksi.

5.5. Aluetalous

- Helsingissä kulttuurin taloudella on erityisen merkittävä, puolet matkailua suurempi rooli, sillä kaupungin alueella tuotetusta arvonlisäyksestä kulttuuriset alat vastaavat runsaasta seitsemästä prosentista. Kaupungissa työskentelevistä henkilöistä vajaa kymmenesosa toimii kulttuurisiksi katsottavilla aloilla. Kulttuurin välillinen rooli sekä hyvinvoinnin että innovaatioiden edistäjänä on kuitenkin vielä suoraa osuutta tärkeämpi.
- Kulttuurirakennukset ovat tärkeä osa rakennuskantaa, joihin tehtävät investoinnit eivät eroa kustannusten osalta muista rakennusinvestoinneista. Kulttuuri-investointien tuottojen arviointi on sen sijaan paljon tavanomaista haasteellisempaa, koska hyödyt ja tuotot ovat useimmiten immateriaalisia tai välillisiä.
- Guggenheim Helsingin on väitetty lisäävän matkailuvirtoja ja siten matkailuelinkeinojen liikevaihdon kasvua, mikä taas vaikuttaisi koko aluetalouteen. Olennaista kaikissa laskelmissa kuitenkin on, ettemme voi tietää, onko joku uusi matkailija tullut Helsinkiin juuri museon takia ja kestääkö tämä uusi matkailijavirta kymmenien vuosien ajan. Luultavasti taidemuseo ei ole olennainen vierailusyy muuta kuin hyvin pienelle kuvataidefriikkien joukolle, useimmille muille museokäynti on vain pieni lisäbonus muiden joukossa. Muutaman ensimmäisen vuoden ajan kiinnostus olisi ehkä suurempaa, mutta laimenisi sitten. Selvityksessä kävijämäärän laskukäyrä on aivan liian loiva relevantteihin verrokkeihin nähden.
- Elinkeinopoliittisesta näkökulmasta juuri arvonlisäyksen kasvun pitäisi olla kiinnostuksen kohteena. Kiinnostavinta on kaupungin budjettitaloutta laajemmin yrittää ymmärtää Guggenheim Helsingin johdosta aiheutuvan kulttuurisen turismin kasvun rajoja. Vaikuttaisiko se Helsingin kaupungin alueella toimivien yritysten ja elinkeinonharjoittajien aikaansaaman arvonlisäyksen kasvuun omien kulujensa verran?

- Kulttuurimatkailun aluetaloudellisia vaikutuksia voidaan laskea ja arvioida erilaisilla menetelmillä, kerroinmalleilla ja panos-tuotos -malleilla. Käytettävissä olisivat myös olleet YK:n, OECD:n ja EU:n yhteiseen käsikirjaan perustuvat matkailusatelliittilaskelmat (Kansantalouden tilinpidon matkailua koskeva sovellus). Niiden luvut ovat jo hieman kovemmallalla pohjalla kuin pelkkiin toiveisiin perustuvat kerroinmallit. Liiketaloudelliset laskelmat olisi hyvä tarkistaa perusteellisesti ja hyödyntää niissä matkailusatelliittia.
- On arvioitava, mikä on matkailijoiden määrä kohteen avaamishetkellä ja ehkä vajaan 10 vuoden kuluttua. Mikä on kotimaisten ja ulkomaisten turistien suhde, mikä on työ- ja vapaa-ajan matkojen suhde ja ennen kaikkea, mikä on täysin uusien matkailijoiden määrä? Suurin osa kävijöistä tulisi Helsinkiin muutenkin kuin uuden museon houkuttelemina.
- Miten paljon uusi museo kulttuurisen turismin lisääntymisen vuoksi vaikuttaisi Helsingin kaupungin alueella olevien yritysten ja yhteisöjen tuottaman arvonlisäyksen kasvu? Pelkästään turistien käyttämä rahamäärä ei ole relevantti mittari.
- Mahdollisen museon kokonaiskävijämäärä ei ole kuitenkaan kovin olennainen aluetalouden arvonlisäyksen kasvun kannalta. Sen sijaan täysin uuden kävijäryhmän, ns. taidefriikkiryhmän kasvu on. Tämän ryhmän osalta myös kävijämäärän lasku voi parin kolmen vuoden alkuinnostuksen jälkeen olla kokonaiskävijöiden määrän laskua huomattavasti jyrkempi. Kulttuuripalvelujen arvonlisäyksen pitäisi uuden museon vaikutuksesta kasvaa nykyisestä ja pysyä joka ikinen vuosi kymmeniä vuosia eteenpäin nousseella tasolla, jotta päästäisiin kertaluontoisten ja vuotuisten kustannusten tasolle ja investointi maksaisi itsensä takaisin yhdessä käyttökulujen kanssa.
- Asukkaiden kannan kuulemiseksi voitaisiin tehdä kysely. Kulttuuripalvelujen käyttäjien kokemaa hyötyä voidaan tutkia vaikka ns. Contingent Value (CV) -menetelmän avulla, jossa selvitetään heidän halukkuuttaan maksaa palvelusta. Jotta selvitys olisi mielekäs, pitäisi lähteä mieluummin maksuhalukkuudesta kuin yleisestä halukkuudesta.

6. Organisaatio, hallintomalli ja päätösvalta

6.1. Arkkitehtikilpailu

- Saatujen tietojen mukaan Guggenheim-säätiö pidättää itsellään päätösvalan arkkitehtikilpailun konsultoinnista. Tämä tarkoittanee myös juryn kokoonpanoa ja kilpailun lopputuloksesta päättämistä.

6.2. Säätiö

- Helsinki perustaa suomalaisen Guggenheim Helsinki -museosäätiön vastaamaan museotoiminnasta. Helsingin kaupunki nimittää säätiön hallitukseen puheenjohtajan ja kolme jäsentä ja Guggenheim-säätiö kolme jäsentä.
- Rakennusta varten perustetaan erillinen kiinteistösaakeyhtiö tai se sisällytetään Helsingin taseeseen.

6.3. Museonjohtajan valinta

- Guggenheim-säätiö pidättää itsellään päätösvalan museonjohtajan valinnasta, museon johtamisesta, toimintapolitiikasta ja toimintatavoista sekä taide- ja ohjelmatarjonnan valvonnasta. Päätösvalta näyttelyistä ja toimintapolitiikasta on Guggenheimilla.

7. Ympäristövaikutukset ja kaavoitus

7.1. EU:n tulvadirektiivi

- Euroopan Unionin direktiivi tulvien arvioinnista ja hallinnasta hyväksyttiin 23.10.2007 ja siitä tuli lain voimainen 6.11.2007. Jäsenvaltioiden tulee vuoteen 2011 mennessä suorittaa tulvariskien alustava arviointi ja kartoittaa ne vesistöt ja rannikkoalueet, joilla tulvimisen riski on merkittävä. Tunnistetuille tulvariskialueille tulee laatia tulvavaara- ja tulvariskikartat vuoden 2013 mennessä. Tulvariskialueille tulee valmistella tulvariskien hallintasuunnitelmat ja tulvariskikartat vuoteen 2015 mennessä. Suomalaiset implementoidut versiot EU:n tulvadirektiivistä ovat Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010) ja Valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010). Kaikissa näissä mainitaan useissa kohdin lain nojalla suojellut tai kaavoituksessa suojelluiksi määrätyt kulttuuriperintökohteet. Helsingin kaupungin alueella on myös laadittava mainitut tulvavaara ja tulvariskikartat sekä hallintasuunnitelmat ja ottaa nämä huomioon rantarakentamisen suunnittelussa.
- Katajanokan tontilla on ehkä mahdollista toteuttaa hanke, jossa ympäristön suojelua koskevat reunaehdot ovat otettavissa huomioon. Katajanokalle oli tarkoitus rakentaa arkkitehtuurin ja muotoilun talo (Armi), jonka suunnittelusta järjestettiin arkkitehtikilpailu vuonna 2001. Hankkeessa todettiin, että paikan pohja- ja perustamisolosuhteet ovat erittäin vaativat, ja pelkät perustukset maksaisivat muun talon hinnan. Huolto- ja varastotilat pitäisi sijoittaa maan alle, missä tulvavaara olisi suuri. Liikenteellisesti paikka todettiin myös liian ahtaaksi ja huoltoliikenteen ratkaiseminen olisi ongelmallista. Tulvavaaran vuoksi Katajanokan tontti on ehkä liian riskialttiilla alueella kulttuurihistoriallisesti arvokkaan aineiston sijoittamiselle.
- Guggenheim Helsingin huolto- ja varastotilat eivät ilmeisesti mahtuisi muualle kuin maan alle. Huippuarvokas Guggenheim-säätiön näyttelyiden teokset edellyttäisivät erittäin tarkkaan säädeltyjä ja ehdottoman turvallisia säilytysolosuhteita. Tällaisia olosuhteita olisi tulvavaara-alueelle rakennetussa rakennuksessa mahdotonta taata.
- Helsingin kaupunki ja valtio eivät ole vakuuttaneet vierailevien näyttelyiden teoksia, vaan niille on myönnetty valtioneuvoston vakuutus. Jo muutaman huippuarvokkaan teoksen korvaaminen voi osoittautua taloudellisesti kohtalokkaaksi, saati sitten, jos tulvariskin toteutuessa niitä tuhoutuu kokonainen varastollinen. Mikäli Guggenheim-säätiö edellyttää riittäviä vakuutuksia näytteille asettamisen ja kuljetuksien ehtona, näyttelykustannukset nousevat erittäin korkeiksi.

7.2. Helsingin kaupungin ympäristöselvitys

- **Pääkaupunkiseudun ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategian** valmistelu käynnistyi vuoden 2009 alussa. Strategian luonnos ilmestyi 13.12.2010. Strategian taustaselvityksissä ja strategiassa tarkastellaan muun muassa merenpinnan nousun, sademäärän lisääntymisen ja tulvavaaran vaikutusta ja huomioon ottamista riskialueiden maankäyttösuunnitelmissa. Uusimpien arvioiden mukaan merenpinta alkaa maan kohoamisesta huolimatta nousta Suomenlahden rannikolla jo lähivuosisikymmeninä. Lisäksi sademäärä nousee ja aiheuttaa tulvia. Strategiassa todetaan, että maanalaisten verkostojen ja rakentamisen tulvariskit kasvavat, maaperän vettyminen vaikeuttaa hulevesien imeytymistä ja rakenteiden kestävyyttä, kosteus lisää rasitusta rakenteille ja julkisivuille, kunnossapidon kustannukset voivat nousta ja eroosioriskit kasvavat. Maaperän lujuus vähenee, mikä vaikuttaa rakenteiden kantavuuteen ja paalutusten vaurioitumiseen. tämän todetaan lisäävän rakentamisen ja korjauksien taloudellisia kustannuksia. Tulvareittien tilavaruuksista ja hulevesien johtamisesta laaditaan suunnitelma kaavoitusta varten. Kaikki nämä toimenpiteet nostavat tulvariskialueen rakentamisen kustannuksia ja asettavat erityisiä vaatimuksia kaavoitukselle ja suunnittelulle.

7.3. Helsingin kaupungin rantojen rakentamiskartoitus

- Helsingin kaupungin rakennusviraston toimeksiannosta tehtiin vuonna 2007 Helsingin kaupungin tulvakohteiden määrittely; Esiselvitys, jossa on tarkasteltu Helsingin kaupungin rakennettujen ranta-alueiden tulvavaara-alueita meriveden noustessa. Esiselvitys tulee toimimaan riskikohteista laadittavien jatkosuunnitelmien lähtöaineistona. Esiselvityksessä on inventoitu kaupunginosittain ne riskikohteet, joissa merivedenkorkeuden äkillisestä noususta (tulvimisesta) voi aiheutua haittaa tai vahinkoa kiinteistöille, rakennuksille ja muille ranta-alueella sijaitseville rakenteille. Vuonna 2012 ilmestyi Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu Keinoja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi Helsingin kaupungissa, jossa myös todetaan, että ranta-alueelle rakennettaessa on rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella ja lisäksi annetaan muita ohjeita.

7.4. Museoviraston lausunto

- Tontti sijaitsee kulttuurihistoriallisesti herkästi haavoittuvassa miljöössä ja sen kohdalla on otettava huomioon rakennuksen sopeutuminen miljööseen ja rakennetun ympäristön suojelua koskevat näkökohdat. Museovirasto toimii lausujana sen suhteen, onko tontti rakennettavissa niin, että rakentaminen sopeutetaan tiettyihin reunaehtoihin.

8. Innovaatiopolitiikka

- Suomessa on määrätietoisesti investoitu osaamiseen ja innovaatioihin. Sen seurauksena myös luova talous ja kulttuuritoimialojen aktiivisuus ovat kehittyneet paljon viime vuosikymmeninä. Kulttuuri on noussut Helsingin innovaatiopolitiikassa merkittäväksi tekijäksi. Kaupungin alueella tuotetusta arvonnäkökohdasta seitsemän prosenttia tulee kulttuuritoimialoilta ja lähes joka kymmenes työntekijä toimii kulttuurialoilla. Kulttuurin välillinen rooli ja heijastusvaikutukset innovaatioiden edistäjänä ovat tätäkin suuremmat. Suomella ja Helsingillä on vahva kulttuurinen pääoma, osaaminen ja tiiviit, vilkkaat kansainväliset suhteet maailman eri puolille.
- Selvityksessä kaavaillulla tavalla Guggenheim Helsinki on nähtävä matkailun tulevaisuushankkeena. Niinpä riskiä ei voida siirtää kokonaan valtiolle ja veronmaksajille, vaan liiketoiminnan on luonteensa mukaisesti otettava riski.

8.1. Helsinki - Guggenheimin - gateway Venäjälle

- Pietarin ja Venäjän läheisyys on selvityksen mukaan ratkaisevaa Guggenheim-säätiön kannalta. Venäjän taidemarkkinat kiinnostavat Guggenheim-säätiötä. Onko Guggenheimin kannalta kyse reitistä Venäjälle?

8.2. Helsinki skene vs. Guggenheim-brändi

- Helsinki on kansainvälisesti varsin tunnettu kulttuurikohteistaan ja taidetapahtumistaan, jopa arvioitu yhdeksi Euroopan kiinnostavimmista kulttuurikaupungeista. Kulttuurinen Helsinki brändi on kansainvälisesti jo hyvin vahva - Helsinki on jo nyt kansainvälisesti keskeinen kulttuuriskene.

- Bilbaolainen taloustieteilijä Barbara Plaza kehotti kesällä Helsingissä käydessään HS:n haastattelun mukaan myymään kalliilla Helsinki-brändin. Hän jopa epäili, osaavatko helsinkiläiset hinnoitella omaa osaamistaan.

9. Varjolaskelmat

9.1. Helsinki skene

- Valtion taidemuseon Picasso-näyttely oli Suomen kaikkien aikojen kallein ja eniten kävijöitä (noin 300 000) saanut meganäyttely. Picasso-näyttelyn nettohinnaksi muodostui noin 1,5 miljoonaa euroa. Tähän sisältyvät kaikki kulut ja näyttelykorvaukset. Esimerkki on vertailukelpoinen Guggenheimin merkittävimpien näyttelyiden kanssa. Kolmella miljoonalla eurolla saataisiin siis olemassa oleviin museoihimme joka vuosi kaksi vastaavaa näyttelyä. Näyttelyiden valintamahdollisuus olisi huomattavasti Guggenheimin kiertonäyttelyitä suurempi, sopimusvapaus olisi Guggenheim-ehtoja avoimempi ja päätösvalta pysyisi kokonaan Suomessa. Kansainvälisten täällä toteutettujen taidenäyttelyiden tyyppihinta on keskimäärin vielä tätäkin huomattavasti halvempi. Mikäli nykyisillä museoilla olisi riittävät määrärahat, tällaisia näyttelyitä olisi mahdollista tuottaa pari vuodessa huomattavasti Guggenheim-investointeja halvemmalla.

10. Valtion rooli

- Guggenheim -selvityksessä on vain muutamia viittauksia valtion rooliin. Valtionosuus ja siihen liittyen valtakunnallisen erikoismuseon asema on mainittu lyhyesti mahdollisuutena ja valtionosuus on otettu mukaan tulolaskelmiin 0,7 miljoonana euronä. Valtionosuuden saamisen tai valtakunnallisen erikoismuseoaseman edellytyksiä ei ole kuitenkaan selvitetty. Näyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmä ja takavarikkosuojalainsäädäntö on huomioitu selvityksessä valtion tarjoamina positiivisina mahdollisuuksina. Pedagogisen ohjelman suunnittelussa viitataan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen rooliin. Muiden Helsingin museoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön viitataan, mutta siitä ei ole konkreettisia esityksiä. Selvityksen mukaan valtiolle myös koituisi enemmän verohyötyjä kuin kaupungille ja valtion pitäisi siksi osallistua kustannuksiin.
- Virallisia neuvotteluja valtion osallistumisesta ja valtionosuuksista ei ole vielä käynnistetty.
- Selvityksen julkistamisen jälkeen hankkeen edustajat ovat todenneet kyseessä olevan kansallisen hankkeen ja sille on esitetty samaa rahoitusmallia kuin esim. Olympiastadionin korjaamiseen (50%/50%). Valtio ei kuitenkaan ole mukana hankkeessa toimijana. Hankkeen toinen osapuoli on Guggenheim-säätiö, mutta se ei osallistu hankkeen rahoittamiseen.
- Selvityksen mukaan suomalaisista julkisista varoista maksettaisiin kaikki hankkeen investoinnit ja toimintamenot. Toimintakonsepti ei siis Helsingissä perustuisi yksityiseen rahoitukseen vaan lähes kokonaan julkisiin varoihin.
- Valtionosuuden myöntäminen tapahtuu hakemuksesta ja edellyttää museolaissa ja -asetuksessa asetettujen edellytysten täyttämistä. Helsinki Guggenheimin valtionosuuskelpoisuutta on selvityksen pohjalta vaikea arvioida, mutta näyttelytoiminta ilman kokoelmia ei täytä valtionosuuden edellytyksiä.
- Mikäli Helsingin kaupungin taidemuseon asema ja toiminnan sisällöt muuttuvat, myös sen valtionosuuskelpoisuus ja asema aluetaidemuseona tulee arvioida uudelleen.

10.1. Investointi

- Helsingin kaupunki toivoo valtion tulevan mukaan Guggenheim Helsingin rakennusinvestointiin ja verrannut tilannetta "kansallisena hankkeena" stadionin kunnostamiseen, jossa kustannukset jaettiin 50% kaupunki ja 50% valtio. Kun kustannusarvio on tässä vaiheessa 130-140 miljoonaa €, valtiolta odotetaan 70 miljoonan €n osuutta. Rakentaminen alkaisi 2015, joten rakennus valmistuisi seuraavalla hallituskaudella. Vuoden 2012 valtion talousarviossa kulttuurirakentamiseen on varattu 6,7 miljoonaa € taiteen veikkausvoittovaroista. Ne jaetaan vuosittain noin 20 hankkeen kesken, joten nykyisillä veikkausvoittovaroilla ei ole mahdollista rahoittaa Guggenheim Helsingin rakentamista.
- Stadionin restaurointi ja kunnostus ei kuitenkaan ole vertailukelpoinen Guggenheim Helsingin kanssa. Stadion on osa kansallista kulttuuriomaisuutta, johon keskittyy merkittävä suomalaisen identiteetin rakentuminen. Samalla se on ollut ja on urheilun historian koko kansan ja kansainvälisyyden symbolinen keskus. Siitä ei makseta lisenssimaksuja ulkomaille eikä sen ostopalveluja ole keskitetty yhdelle ulkomaiselle toimittajalle. Mitkä ovat "kansallisen hankkeen" Guggenheim Helsingin kohdalla täytyvät kriteerit?
- Valtion kulttuuritoiminnan tavoitteiden painopisteenä on sellaisen kulttuuritoiminnan tukeminen ja sen saavutettavuuden edistäminen, jonka vaikuttavuus on merkittävä kansalaisten hyvinvoinnin, Suomen tunnettuuden sekä kulttuuritoimijoiden toimeentulon kannalta. Ensi sijalla ovat sellaiset kulttuuritoiminnat, joilla tällä hetkellä on riittämättömät fyysiset ja taloudelliset toimintaedellytykset edellä sanottuun tavoitteeseen nähden.
- Valtion investointistrategian perusteita ovat hiilijalanjäljen minimoiminen, ekologiset elinkaariratkaisut sekä kestävä kehityksen mukaiset hankinnat. Tämä tarkoittaa mm. olemassa olevan rakennuskannan käyttöä sekä nykyisten toimintojen tilantarpeisiin että toimintojen kehittämisen edellyttämiin tilantarpeisiin. Kulttuurihistoriallisia tai sellaisiksi luokiteltavia rakennuksia ja niihin sisältyvää kulttuuriperintöä ei sijoiteta vedennousun vaarassa olevalle ja myrskytuulille alttiille tulvavyöhykkeelle. Helsingin kaupungilla on näiden uhkien minimoimiseksi strategia, jonka luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriö ja Museovirasto ovat antaneet maaliskuussa 2011 lausunnot. Lausunnoissa korostetaan sanottujen uhkien huomioonottamista.

10.2. Kulttuurilaitosten valtionosuusnormit

Helsingin kaupungin taidemuseo toimii Uudenmaan aluetaidemuseona ja saa toimintaansa valtiosuutta 27 henkilötyövuoden mukaan. Guggenheim Helsinki tulee palkkaamaan henkilökuntaa arviolta 100-120. Valtion talousarvio ei kuitenkaan sisällä lisämäärärahoja valtionosuuden piirissä oleville tai sinne pyrkiville uusille museoille. Päinvastoin: museoiden valtionosuuksiin kohdistuu tällä hallituskaudella 5 miljoonan €n vähennys, joten nykyisillä määrärahoilla lisärahoitusmahdollisuutta ei ole. Paineet saada lisää valtionosuuteen oikeuttavia henkilötyövuosia ovat museokentällämme ritäin suuret.

Museoiden valtionosuudet

- Valtio tukee museoiden toimintaa valtionosuusjärjestelmän kautta. Valtionosuuden laskentayksikkönä käytetään museon henkilötyövuosimäärää. Helsingin kaupungin taidemuseolle valtionosuutta maksetaan vuonna 2012 27 henkilötyövuoden mukaan (museon toteutuneiden htv:ien määrä on 79).
- Valtionosuuden maksamisesta museotoimintaan on säädetty opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) ja valtionosuuden edellytykset on kirjattu museolakiin (729/1992) ja valtioneuvoston asetukseen museoista (1192/2005).
- Valtionosuutta maksetaan museoiden toimintakustannuksiin 37 % vuosittain määriteltävästä henkilötyövuoden yksikköhinnasta.

- Maakuntamuseoille, aluetaidemuseoille ja valtakunnallisille erikoismuseoille valtionosuutta maksetaan 47% yksikköhinnasta.
- Valtionosuuksien kokonaismäärä vuonna 2012 on 35,6 miljoonaa € käytettävissä oleva henkilötyövuosimäärä on 1 183. Museoiden toteutuneiden henkilötyövuosien määrä on 606 enemmän.
- Museoiden valtionosuusjärjestelmä uudistui 2008-2010, jolloin yksikköhinta sidottiin kustannuskehitykseen. Valtionosuudet kasvoivat tänä aikana lähes 20 miljoonaa €
- Vuoden 2012 valtionosuuksien määrää leikattiin valtiontalouden säästöjen johdosta 5 miljoonaa € pienentämällä yksikköhintoja.

Valtionosuuden edellytykset ja museotoiminnan määrittely

Museolain (729/1992) mukaan ”*Museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään.*

Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.”

Museon edellytyksistä valtionosuuteen säädetään museolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa. Museolain 2 §:n mukaan valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että:

- 1) museon omistaa kunta tai kuntayhtymä taikka yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen;
- 2) museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset, mutta että museota ei kuitenkaan ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi;
- 3) museolla on sen toimintaa ohjaavat säännöt, joissa museon toimiala on määritelty sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään;
- 4) museon kokoelmien säilyminen museokokoelmina on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa;
- 5) museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen museonjohtaja ja riittävä määrä museoalan koulutuksen saanutta henkilöstöä;
- 6) museon näyttely-, työ- ja yleisötilat sekä kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitettut tilat ovat tarkoituksenmukaisia;
- 7) museon toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa;
- 8) museolla on toiminta- ja taloussuunnitelma sekä muut toimintaa ohjaavat suunnitelmat siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Museoalan koulutuksen saaneen henkilöstön vähimmäismäärästä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lisäksi valtionosuuden edellytyksistä säädetään valtioneuvoston asetuksessa museoista (1192/2005) seuraavasti:

- 1) museon toimialan määrittelyssä sekä tallennus-, tutkimus- ja dokumentointitoiminnassa on otettu huomioon ainakin museon aihepiiri ja maantieteellinen alue;
- 2) museolla on museonjohtaja ja ainakin yksi muu päätoiminen työntekijä, joista toisella tulee olla ylempi korkeakoulututkinto ja toisella korkeakoulututkinto, ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava aikaisempi opistoasteen tutkinto; lisäksi molemmilta vaaditaan

perehtyneisyyttä museon edustamaan toimialaan sekä museologian perusopintoja tai museoalan työkokemusta;

3) museolla on pitkän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitelma, joka sisältää rahoitussuunnitelmien lisäksi suunnitelmat museon tavoitteista ja painopisteistä sekä siitä, kuinka tutkimus ja konservointi sekä kokoelmien esittäminen, tallennus, kartuttaminen ja säilyttäminen on museossa järjestetty.

- Lain sanamuodon mukaan valtionosuuden saamiseksi 2 §:n kaikkien kahdeksan edellytyksen tulee täytyä. Museon oma kokoelma on myös useiden lain kirjausten ja lain hengen mukaan hyvin keskeinen museotoiminnan määrittelyssä.

Helsingin kaupungin taidemuseo

- Helsingin kaupungin taidemuseo on kunnallinen museo, mikä vaikuttaa valtionosuuden määrään siten, että laskennassa käytetään arvonlisäverotonta yksikköhintaa.
- Museo on nimetty aluetaidemuseoksi eli sen valtionosuusprosentti on 47%.
- Valtionosuutta maksetaan museolle vuonna 2012 854 202 €27 henkilötyövuoden mukaan (toteutuneita henkilötyövuosia on 79).
- Mikäli Helsingin kaupungin taidemuseon nykyinen toiminta päättyy tai sitä järjestellään merkittävästi uudelleen, tulee museon valtionosuuskelpoisuus ja asema aluetaidemuseona arvioida uudelleen. Selvityksen mukaan Helsingin kaupungin taidemuseon näyttely- ja pedagogiset toiminnot yhdistettäisiin Guggenheim Helsinkiin. Kokoelmien ja muun toiminnan osalta uudelleenjärjestelyä ei ole vielä selvitetty.
- Toimintamenot ovat selvityksen mukaan 15 miljoonaa euroa vuodessa, kiinteistömenot kaupungin arvion mukaan 8 miljoonaa eli yhteensä menot ovat vuodessa n. 23 miljoonaa euroa.
- Kaupungin lisäkustannukseksi on laskettu selvityksessä 3,7 miljoonaa € , kun menoista vähennetään arvioidut tulot 7,7 milj. euroa (ml. mahdollinen valtionosuus 0,7 milj. €) ja Helsingin kaupungin taidemuseon nykyinen tuki kaupungilta 4,3 miljoonaa € (ilman kiinteistömenoja).

10.3. Suomen museoiden tilanne

- Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuurirahoituksen piirissä ovat valtion omat museot (Valtion taidemuseo, Museoviraston museot, Kansallismuseo ja 16 muuta museota) sekä valtionosuuden piirissä olevat 125 museota, josta 2/3 on kunnallisia ja loput yksityisten säätiöiden ja yhdistysten ylläpitämiä.
- Valtion omat museot ovat budjettirahoituksen piirissä. Niiden kiinteiden kustannusten kasvua ei ole pystytty täysimääräisesti kattamaan ja niiden toimintamenoihin on kohdistu valtiontalouden säästöistä aiheutuvia leikkauksia.
- Tällä hallituskaudella on jouduttu leikkaamaan myös kunnallisten ja yksityisten museoiden valtionosuuksia. Säästötoimenpiteenä vuosille 2012-2015 on tehty 5 miljoonan €n leikkaus museoiden valtionosuuksiin.
- Museoiden valtionosuudet ovat noin 35,6 miljoonaa €vuodessa.

- Veikkausvoittovarat museoiden harkinnanvaraisiin avustuksiin, kulttuurihistoriallisten rakennusten entistämiseen, korjausavustuksiin ja kulttuuriperinteen tallentamiseen ovat noin 10,9 miljoonaa €
- Valtion taidemuseon toimintamenot ovat 19,2 miljoonaa €vuodessa. Valtion taidemuseoon kuuluvat Ateneum, Kiasma ja Sinebrychoffin taidemuseo. Parhailaan on käynnissä selvitys Valtion taidemuseon säätiöittämisestä, jonka jälkeen sen toimintamenot katettaisiin veikkausvoittovaroista.
- Museoviraston ja Kansallismuseon sekä 16 muun museon toimintamenot ovat 19,9 miljoonaa € vuodessa. Määrärahaan on vuonna 2012 kohdistunut 2,5 miljoonan euron leikkaus. Säästötavoitteiden saavuttamiseksi Museovirasto joutuu karsimaan toimintojaan mm. museotoimintaa supistamalla. Parhailaan virastossa ovat käynnissä yt-neuvottelut 60 henkilötövuoden vähennyksestä. Valtion tuottavuusohjelman mukaisesti Museovirastossa on jo aiemmin vähennetty 44 henkilötövuotta.
- Kulttuurien museon toiminta päättyy Tennispalatsissa vuoden 2013 lopussa, se palaa Kansallismuseon yhteyteen eikä toiminnan järjestämistä ole vielä ratkaistu.
- Museoviraston keskusvarasto Orimattilassa on täynnä eivätkä sen tilat täytä säilytysvaatimuksia.

11. Johtopäätökset

11.1. Kulttuuripoliittinen vaikuttavuus

- Solomon Guggenheimin säätiö tarjoaa Helsingille brändiä, joka antaisi mahdollisuuden rakentaa omalla kustannuksella kaupungin kulttuurihistoriallisesti merkittävälle, kaupunkikuvallisesti herkälle, tulvavaaran alaiselle paikalle Guggenheim-säätiön valitseman arkkitehdin rakennuksen, joka mitä todennäköisimmin noudattelisi brändin muista kohteista tuttua muotokieltä.
- Maksamalla 20 vuoden ajan heti rakentamisaikana alkavan noin 23 miljoonan €n lisenssimaksun kaupunki saisi vuosittain kaksi Guggenheim-ketjussa kierrätettyä näyttelyä sekä yhden itse kuratoimansa näyttelyn. Päittäisikö Guggenheim-säätiön valitsema museonjohtaja nämä yhdessä säätiön hallituksen? Perisikö Guggenheim-säätiö kulut oman hinnoittelunsa mukaan kilpailuttamatta ja yksinoikeudella?
- Selvityksessä on kuitenkin korostettu suomalaisten materiaalien käyttämistä ja suhdetta luontoon ja vuodenaikojen vaihteluun.

11.2. Liiketaloudellinen vaikuttavuus

- Guggenheim-selvitys jättää liiketaloudellisen ja aluetaloudellisen analyysin osalta menetelmällisesti toivomisen varaa. Siinä ole esitetty riittäviä perusteita kävijämäärien kehitykselle eikä liiketaloudelliselle kannattavuudelle paikallisten olosuhteiden ja selvitysten puuttuessa.
- Selvityksestä käy kuitenkin esiin se, että menot on arvioitu varovaisesti ja tulot rohkeasti, lisäksi keskeisiä kuluja on jätetty ottamatta huomioon, joten esitetty nettobudjetointi ei ole ehkä luotettava sen enempää investoinnin kuin käyttökustannustenkaan osalta. Tarvitaan huolellisempia laskelmia.

11.3. Varjopanostusten vaikuttavuus

Valtion taloustilanne on heikkenemässä ja kaikilta hallinnonaloilta edellytetään leikkauksia. Mikäli olisi mahdollista tehdä rakennusinvestointeja museokentällä, olisi jonossa odottamassa monia keskeisiä ja jo kauan suunniteltuja hankkeita.

- Mikäli vastaavat investoinnit ja käyttökustannuspanostukset tehtäisiin Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon vuosikymmenten ajan suunniteltuun ns. " Välipala" -hankkeeseen kunnollisten toiminta- ja näyttelytilojen saamiseksi, Suomen ja Helsingin brändin kulttuuripoliittinen, liiketaloudellinen ja kansallinen vaikuttavuus arkkitehtuurin ja designin kärkimaana, olisi paljon Guggenheim Helsinkiä suurempi.
- Samalla voitaisiin investoida Kansallismuseon, samoin vuosikymmenten ajan suunniteltuun lisärakennukseen, jolloin voitaisiin ratkaista sekä Kulttuurien museon tilanne että saataisiin vihdoin esille Suomen valtiollisen historian näyttely itsenäisyytemme 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

11.4. Valtion osallistuminen

- Mikäli Helsingin kaupunki esittää valtiolle osallistumista hankkeen rahoitukseen, valtion osallistuminen edellyttäisi rahoituksen suuruudesta riippuen asian käsittelyä eduskunnassa (valtion talousarvio), valtioneuvostossa ja sen elimissä (raha-asian valiokunta, talouspoliittinen ministeriövaliokunta). Harkinta vastaavanlaisiin hankkeisiin osallistumisesta voi tapahtua vain sellaisen hankesuunnitelman pohjalta, jossa on esitetty tutkitut vaihtoehdot hankkeen hallinnosta, rahoituksesta, tarvittavista sopimuksista, aikataulusta, rakennuksen sijoituspaikasta, pitkän aikavälin kustannuksista varustamismenoineen ja muine päätöksenteolle tarpeellisine tietoineen.
- Valtion edustajille ei ole vielä tässä vaiheessa esitetty hankkeeseen osallistumista sellaisilla asianmukaisilla asiakirjoilla, joiden pohjalta asian käsittelyä voitaisiin valtion puolelta harkita, tai ottaa siihen kantaa.